

HRA EÚ NA SOLIDARITU SKONČILA, KAŽDÝ ZACHRAŇUJE SÁM SEBA. Česi a Poliaci odmietli dodať slovenským cementárňam uhlie. Heger sa prebúdza z kómy a chce fórum premiérov

- CZ24 News | 30. dubna 2022

EU: Európske sankcie voči Rusku, konkrétne embargo na dovoz uhlia, ktoré je súčasťou piateho balíka sankcií, schváleného 7. apríla, sa odrazilo a zasiahlo aj slovenský stavebný priemysel. Poľsko a Česko odmietajú cementárom dodať palivo do fabrík.

„Dostali sme sa do situácie, ktorá otvára otázku solidarity členských štátov Európskej únie. V cementárňach dnes 70 percent energie na výrobu pokrývame z odpadových palív, no na zvyšných 30 percent potrebujeme uhlie. A dnes majú dve z našich troch cementární ohrozenú prevádzku,” vyhlásil na piatkovom sneme Republikovej únie zamestnávateľov (RÚZ) Rudolf Mackovič, výkonný riaditeľ Zväzu výrobcov cementu (ZVC), ktorý zastupuje troch kľúčových výrobcov na Slovensku: Danucem CRH North Danube, Cementáreň Ladce a CEMMAC a.s. Horné Srnie, ktorí spolu prevádzkujú 4 cementárne, 3 štrkovne, 5 kameňolomov a 28 betonární.

Problémom je, že štandardní partneri slovenských cementární v dodávkach uhlia, teda české a poľské bane, ktoré z polovice vlastní štát, im oznámili, že vzhľadom na aktuálnu situáciu nie sú schopné a ochotné plniť platné zmluvy.

„Dnes nám chodí uhlie v takých množstvách, že sa pozeráme, či sme ešte vôbec schopní v dvoch zo štyroch cementární vyrábať cement ďalej,” pokračoval Mackovič. V súčasnosti sú pritom fabriky tak vyťažené, že majú už dva roky kompletne vypredanú produkciu.

Minister práce Milan Krajniak (Sme rodina) situáciu vysvetlil tým, že Poľsko aj Česko takto reagujú na európske sankcie na dovoz uhlia z Ruska. „Robia si preto zásoby domácej suroviny, preto ich národné vlády zakázali vývoz,” priblížil.

„Chcem podať pomocnú ruku. Fórum premiérov krajín je aj na to, aby diskutovali o takýchto zásadných veciach, ako je tento prípad, keď sa jedná o významné podniky ich krajín, ktoré nedodržiavajú platné zmluvy,” odpovedal premiér Eduard Heger (OLANO) s tým, že osloví ministrov Poľska a Česka, aby sa snažili udržať solidaritu nie len na úrovni politiky, ale aj podnikateľov. „Rád sa s nimi porozprávam. Pre mňa je ochrániť podnikateľské prostredie kľúčové. Budem veľmi tvrdo rokovať a vycestujem kamkoľvek na svete, aby som vám pomohol zabezpečiť všetky potrebné zdroje,” slúbil cementárom.

Budovy, cesty, letiská aj križovatky

Cementársky priemysel zastáva v Slovenskej republike významné miesto vo výrobe stavebných materiálov. Podľa údajov FinStstu celkový obrat členských firiem ZVC za rok 2020 predstavoval vyše 319 miliónov eur. Zamestnávajú približne 1600 ľudí.

„Cemento-betónové povrchy ciest ponúkajú ekonomicky, environmentálne aj spoločensky výhodnú alternatívu k doteraz používaným asfaltovým povrchom. Cementársky priemysel svojou výrobou, predovšetkým uplatňovaním nových technológií, využívaním alternatívnych palív na báze odpadov a úpravou kvality konečných produktov významne prispieva k znižovaniu ich negatívnych vplyvov na životné prostredie a k udržateľnému rozvoju,“ uvádza ministerstvo životného prostredia, ktoré cement vo svojej analýze označilo za “environmentálne vhodný produkt”.

Cement sa pridáva najmä do cemento-betónových hmôt, ktoré sa používajú pri výstavbe betónových konštrukcií, prefabrikátov, cestných komunikácií, parkovísk, odstavných plôch, letiskových plôch a plôch mestských aglomerácií, vrátane križovatiek a zástaviek mestskej hromadnej dopravy.

Problémy so zdražujúcimi materiálmi

O problematike materiálovej krízy denník Pravda informoval už začiatkom apríla. „V uplynulom roku sa európsky trh so stavebnými materiálmi zrútil,“ povedal pre Pravdu Pavol Kováčik, prezident Zväzu stavebných podnikateľov Slovenska. Staviteľia štát žiadajú, aby v prípade, že chce pokračovať vo výstavbe verejných stavebných zákaziek, zhotoviteľom nákup stavebných materiálov pre tieto verejné stavby zabezpečil sám, alebo, ak si ich majú obstaráť sami, nastavil mechanizmus kompenzácie cien a meškania dodávok pre zhotoviteľov.

„O uvedenom sme už rokovali v Bruseli na zasadnutí Výkonného výboru európskej federácie stavebného priemyslu FIEC,“ priblížil Kováčik. Systém by mal fungovať tak, ako štát v období pandémie COVID riešil nákup a dovoz AG testov, rúšok a respirátorov z Ázie, alebo nákup vakcín.

Stavebné suroviny išli podľa štatistického úradu medziročne nahor o 23 percent. Dôvodom je práve nedostatok zdrojov. Reálne niektoré komodity rástli dokonca niekoľkonásobne. Napríklad stavebná oceľ: jedna tona stála pred pandemiou v roku 2020 okolo 700 eur, dnes je to takmer 2200 eur, čiže trojnásobne viac.

Podľa analýzy spoločnosti PlanRadar, ktorá pôsobí v digitalizácii stavebných procesov, až 30 % stavieb dnes vyjde drahšie, než sa pôvodne plánovalo. Väčšina oslovených dodávateľov pritom od apríla avizovala ďalšie zdraženie o cca 10%. „Nárast cien sme zaznamenali najmä pri základných stavebných materiáloch ako je cement, tehla, oceľ, alebo plastové výrobky. Odhadnúť ďalší vývoj na stavebnom trhu je v súčasnosti veľmi náročné, nakoľko musíme brať do úvahy viacero externých faktorov – dostupnosť stavebných materiálov a tiež dostatok pracovných síl,“ opisuje Tomáš Surovčák, riaditeľ projektového oddelenia stavebnej spoločnosti Reino.

Autor: Lucia Lauková

[ZDROJ](#)